

EDUCAȚIA UNIVERSITARĂ INCLUZIVĂ ÎN COMUNITĂȚILE ACADEMICE VocaȚIONALE CU REFERIRE SPECIFICĂ LA INSTITUTUL TEOLOGIC BAPTIST DIN BUCUREȘTI

Ps. Lect. univ. dr. dr. Constantin GHIOANĂ

Institutul Teologic Baptist din București, Romania

costelghioanca@yahoo.com

ABSTRACT: Inclusive University Education in Vocational Academic Communities With Particular Reference to the Baptist Theological Institute in Bucharest.

The contemporary academic arena is making more and more space for disabled persons, as we aim to develop a society based on equity and solidarity. However, is it possible for the vocational academic communities to adopt an inclusive approach? Or should we better say that vocational training is out of reach for disabled people? Our answer, as we shall argue in this paper, is that vocational universities can be inclusive, and they are suitable for all persons. We make a particular reference to the Baptist Theological Institute in Bucharest, to emphasize how different measures such as accessibility of various campus facilities as well as accessibility of academic content can open vocational training for disabled students. Digital education and proper educational and psychological counselling are great tools towards reaching this goal.

Keywords: *human dignity, inclusive education, digital education, Baptist Theological Institute, vocational universities, counselling.*

Aspecte introductive. Institutul Teologic Baptist din București

Într-o societate care susține principiul echității, educația incluzivă trebuie să fie o prioritate chiar și în universitățile vocaționale. Este adevărat că universitățile de arte, design, muzică, teatru și film, precum și universitățile cu specific confesional au anumite particularități care, prin natura lor, limitează accesul persoanelor cu dizabilități sau CES la studii. Totuși, chiar și în

cazul școlilor vocaționale se pot găsi abordări moderne prin care să se creeze un acces mai larg la studii. Acest lucru este cu atât mai posibil, cu cât am intrat și avansăm în era educației digitale.¹ Vom discuta, deci, despre educația universitară incluzivă în școlile superioare vocaționale referindu-ne, specific, la Institutul Teologic Baptist din București (ITBB).

ITBB s-a format prin ridicarea la nivel universitar a Seminarului Teologic Baptist, fondat în anul 1921. Încă de la început, și până în prezent, viziunea Institutul Teologic Baptist din București a fost și a rămas aceea de *a forma slujitori ecleziiali pentru bisericile creștine baptiste din România și diaspora*. Așadar, această instituție de învățământ are un profil vocațional, având acreditate două programe de studii la nivel de licență – programul de învățământ la zi și programul de învățământ la distanță. În prezent, în cele două programe de studii ale Institutului Teologic Baptist din București se pregătesc pentru slujire un număr de aproximativ 100 de studenți.

Așa după cum reiese din informațiile găsite pe site-ul oficial al instituției (www.itb.ro), obiectivele urmărite în cadrul Institutului Teologic Baptist sunt următoarele: *echiparea unor păstori cu viziune misionară; echiparea unor misionari transculturali; echiparea unor plantatori de Biserici; pregătirea unor profesori creștini care să întrupeze un etos creștin în școlile din România; pregătirea unor cadre didactice creștine pentru școlile teologice din România și Diaspora*.²

Aceste obiective ale pregătirii vocaționale sunt foarte relevante pentru tematica pe care o abordăm în lucrare, întrucât investigăm în ce măsură personale cu dizabilități și / sau cerințe educaționale speciale (CES) pot atinge unele sau toate obiectivele enunțate mai sus. În plus, dorim să evidențiem că educația digitală poate veni în sprijinul acestor persoane.

Considerente etice

Fiind o școală vocațională, care aparține Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România, Institutul Teologic Baptist aderă atât la Mărturisirea de Credință a Cultului Creștin Baptist, cât și la Statutul de Organizare și Funcționare³ a acestuia. Prin urmare, convingerile etice și spirituale privi-

1 Vezi Planul Educației Digitale 2021-2027, în <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>, accesat pe 02.06.2023.

2 <https://itb.ro/viziune/>, accesat pe 20.04.2023.

3 <http://uniuneabaptista.ro/despre-noi/resurse-utile/statutul/>, accesat pe 06.02.2023.

toare la natura umană regăsite în Mărturisirea de Credință sunt împărtășite de către cadrele didactice la Institutului și fac parte din etosul acestei unități de învățământ. Privitor la om, în Mărturisirea de Credință a Cultului Baptist citim următoarele: „Noi credem și mărturisim că omul e creat de Dumnezeu. Trupul omului – partea materială – e făcut din țărână, iar natura spirituală a omului e din Dumnezeu, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.”⁴

Faptul că omul este creat „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu” – *imago Dei* – îi conferă vieții acestuia sacralitate și demnitate, indiferent de starea în care se află sau de existența unor dizabilități fizice ori psihice. În consecință, în cadrul Institutului Teologic Baptist există un etos nediscriminatoriu, care valorizează orice ființă umană, dincolo de anumite limitări și provocări ale vieții. Într-adevăr, după cum a subliniat și Papa Ioan Paul al II-lea, în repetate rânduri, „omul este mereu un scop, niciodată un instrument”⁵, astfel că este imperativ ca orice instituție de învățământ, cu atât mai mult o școală vocațională, să caute cele mai bune mijloace de a veni în sprijinul studenților, în ciuda anumitor provocări ale vieții prin care ei trec.

Instituțiile de învățământ vocaționale nu îl tratează pe student ca pe un „client” căruia i se livrează un produs educațional ci, mai degrabă, studentul este un partener ce își asumă ca, prin devenirea și formarea sa academică și umană, să contribuie la binele comun al societății.

Măsuri privitoare la educația universitară incluzivă

Considerăm că reflecția privitoare la măsurile ce pot fi adoptate în vederea educației universitare incluzive constituie o preocupare reală și continuă pentru oricine dorește să îi trateze în mod egal pe studenți. Sunt necesare măsuri concrete și realiste pentru că, așa cum scria Palton, „nedreptatea supremă este să pari a fi drept, fără să fii”⁶.

Prezentăm mai jos câteva măsuri eficiente în vederea accesibilizării spațiilor, a conținutului informațional, dar și consilierea pastorală / vocațională și psihopedagogică a studenților cu dizabilități.

4 Mărturisirea de credință a cultului creștin baptist, Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România, 2009, p. 8.

5 Wilhelm Dancă, *Fascinația binelui. Creștinism și postmodernitate*, Iași, Editura Sapienția, 2007, pp. 332-333.

6 Platon, *Republica*, traducere de Dumitru Vanghelis, București, Editura Antet Revolution, 2010.

Accesibilizarea spațiilor

Institutul Teologic Baptist, situat pe strada Berzei, nr 29, în București, dispune de două clădiri în care există săli de curs și spații de cazare la etajele superioare. În clădirea A există o bucătărie și o sală de mese, la demisol, apoi o sală (Capelă/laborator) la parter, birouri la etajul 1 și spații de cazare la etajele superioare. În clădirea B există o sală de curs (protocol) și un apartament pentru cazare, la parter, apoi la etajele 1 și 2 săli de curs, iar la etajele superioare alte spații de cazare. Cele două clădiri sunt relativ aproape una față de alta, la o distanță de aproximativ 50 m. De asemenea, în curtea instituției se află și câteva spații amenajate pentru locuri de parcare.

În vederea accesibilizării spațiilor pentru studenții cu dizabilități propunem următoarele măsuri:⁷

- Organizarea cursurilor la care sunt înscriși studenții cu dizabilități în sălile de curs de la parterul celor două clădiri;
- Instalarea unei rampe de acces la intrările celor două clădiri;
- Marcarea traseului dintre cele două clădiri cu semne specifice pentru persoanele nevăzătoare;
- Cazarea studenților cu dizabilități în apartamentul situat la parterul clădirii B;
- Rezervarea a două locuri de parcare în imediata vecinătate a clădirii B;
- Construirea unei băi pentru persoanele cu dizabilități în imediata vecinătate a clădirii B;
- Instalarea unui elevator cu șenile pentru accesul persoanelor cu dizabilități în sala de mese de la parterul clădirii A.

Pentru implementarea acestor măsuri există soluții tehnice moderne⁸, fie că este vorba de marcaje speciale pentru nevăzători, elevatoare cu șenile sau alte instrumente specifice.

---

⁷ Vezi, Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012 – Revizuire NP 051/2000, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, Anul 181, nr. 121 bis, 5 martie 2013.

⁸ A se vedea, spre exemplificare, clădirea centrală a Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, cf. <https://turvirtual.ubbcluj.ro/cladirea-centrala/index.htm?media-index=25&skip-loading>, accesat pe 02.06.2023.

Accesibilizarea conținuturilor informaționale. Digitalizare

În egală măsură, pe lângă accesibilizarea spațiilor este necesară și facilitarea conținuturilor informaționale pentru studenții cu dizabilități și/sau CES. În sensul acesta, reținem că informația accesibilă presupune ca toți studenții să înțeleagă conținutul, și este necesară o varietate a metodelor de transmitere, care să facă apel la mai multe simțuri.⁹ Mai mult, digitalizarea învățământului superior – utilizarea tot mai accentuată a paginilor Web, LMS (*Learning Management System*), bloguri, Social Media, MOOCs (*Massive Open Online Courses*)¹⁰ – vine în sprijinul educației universitare incluzive.

Câteva recomandări privitoare la accesibilizarea conținutului informațional sunt următoarele: *folosirea unor fonturi mari și ușor de citit; alinierea textului în stânga; punerea în evidență a textului; existența unui contrast mare între text și fundal.*¹¹ De asemenea, de mare importanță sunt și suporturile informaționale alternative precum:

- ✦ Informația electronică (conținutul poate fi imprimat pe CD sau pot fi folosite platformele de învățare online. De exemplu, studenții Institutului Teologic Baptist au acces la platforma Moodle¹²);
- ✦ Informația în format sonor (în acest caz pot fi folosite programe de tip *text-to-speech*, așa încât cursurile să poată fi oferite în format audio);
- ✦ Informație în Braille (textul poate fi tipărit în Braille, dar acest lucru este mai dificil din cauza costurilor mari asociate cu astfel de servicii);
- ✦ Apelul la persoane care pot interpreta în limbajul semnelor. Acest lucru se poate face în regim de voluntariat sau prin plăți ocazionale, astfel încât studenții cu deficiențe de auz să poată lua parte la evenimente academice notabile, precum sesiunile de comunicări științifice sau altele asemenea.

---

9 Olga Bulmaga, Carolina Bagrin, *Ghid privind accesibilizarea informației*, în https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/Ghidul-pentru-autoritati_1.pdf, p. 13, accesat pe 21.04.2023.

10 Martin Weller, „The Rise and Development of Digital Education” In: *Handbook of Open, Distance and Digital Education*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0351-9_5-1, 2022, p. 1-17.

11 Pentru detalii, vezi Fran Ranaldi and Paul Nisbet, *Accessible Textual Resources*, CALL Scotland, The University of Edinburgh, UK, 2010.

12 <http://www.itbmoodle.ro/>, accesat pe 02.06.2023.

Alături de cele de mai sus, merită avute în atenție și anumite recomandări privitoare la design-ul inclusiv făcute de către Gov.uk.¹³ Aceste linii de ghidaj au în vedere cele mai bune practici de design pentru a accesibiliza conținutul informațional în favoarea persoanelor cu probleme de vedere, dificultăți de auz, dislexie, dizabilități motorii sau persoane din spectrul autist.

Sigur, nu putem nega faptul că, odată cu beneficiile aduse de digitalizare – inclusiv în aria educației incluzive – există și anumite provocări de care trebuie să ținem seama. De pildă, datele statistice arată că doar 10% din populația României are competențe digitale superioare (vezi figura de mai jos). Acest procent ne plasează pe ultimul loc în Uniunea Europeană.

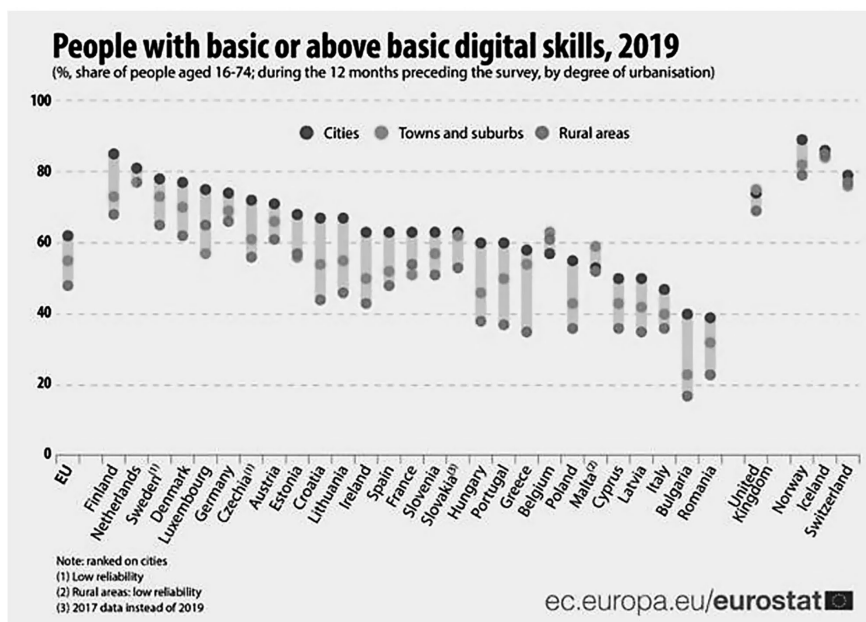

Figura 1: Oameni cu aptitudini digitale de bază sau superioare (anul 2019) la nivelul UE¹⁴

¹³ Dos and don'ts on designing for accessibility – Accessibility in government (blog.gov.uk), accesat pe 02.06.2023.

¹⁴ Ministerul Educației și Cercetării, Strategia privind digitalizarea educației din România, în SMART.Edu – document consultare.pdf, accesat pe 31.05.2023.

Pe de altă parte, educația digitală și folosirea aplicațiilor bazate pe Inteligența Artificială (AI) aduc în atenție o serie de riscuri etice și societale, după cum indicăm în figura de mai jos:

<p style="text-align: center;">VIAȚA PRIVATĂ</p> <p>Compromiterea vieții private a studenților prin exploatarea datelor obținute prin recunoaștere facială și sisteme de recomandare.</p>	<p style="text-align: center;">PREJUDECATĂ ȘI DISCRIMINARE</p> <p>Perpetuarea prejudecăților rasiale și legate de gen prin sisteme automate de notare.</p>
<p style="text-align: center;">SUPRAVEGHERE</p> <p>Monitorizarea activității studenților prin sisteme de învățare personalizate și prin rețele sociale.</p>	<p style="text-align: center;">AUTONOMIE</p> <p>Periclitarea autonomiei și acțiunilor studenților prin sisteme predictive.</p>

Figura 2 – Riscuri etice și societale asociate cu includerea aplicațiilor AI în educație¹⁵

Sigur, aceste riscuri pot fi reduse sau eliminate într-o măsură semnificativă prin dezvoltarea unor coduri de etică suficient de ample și prin instituirea unui cadru legislativ robust care să protejeze drepturile omului. Organizații, precum AlgorithmWatch¹⁶, implicate în supravegherea și analiza sistemelor bazate pe Inteligența Artificială sunt și ele de mare ajutor în vederea limitării neajunsurilor despre care am amintit.

Consilierea pastorală și psihopedagogică a persoanelor cu dizabilități și/sau CES

Pe lângă aspectele menționate mai sus, de mare importanță sunt și consilierea pastorală/vocațională, respectiv, consilierea psihopedagogică a persoanelor cu dizabilități. Înainte însă de a aprofunda acest aspect, subliniem că este binevenită o etapă preliminară admiterii la studiile superioare, o etapă de pre-consiliere.

Pre-consilierea, sau etapa premergătoare admiterii la Facultate

Dincolo de numeroasele provocări pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități și/sau CES, o teamă semnificativă, cu potențial de a descu-

15 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8455229/>, accesat pe 31.05.2023.

16 <https://algorithmwatch.org/en/>, accesat pe 31.05.2023.

raja încercarea acestora de a se înscrie la o anumită Facultate, este teama de necunoscut. Cu siguranță, elevii se gândesc mereu la ce să se aștepte și, mai ales, dacă vor putea face față noii etape spre care se îndreaptă – viața de student. În consecință, aceștia au nevoie de consiliere (psihopedagogică și educațională chiar înainte de a face vreun demers în ceea ce privește înscrierea la o facultate. Este ceea ce putem numi etapa de *pre-consiliere* sau furnizarea de răspunsuri la întrebările pe care viitorii studenți cu dizabilități le-ar putea avea. În sensul acesta pot fi luate mai multe măsuri concrete:

a) *Se poate introduce pe site-ul oficial al instituției de învățământ o secțiune specială dedicată persoanelor cu dizabilități sau CES.* Acolo pot fi oferite răspunsuri simple și clare la *întrebări frecvente* pe care viitorii studenți le-ar putea avea, cu referire la accesul la conținutul diverselor discipline, cu referire la examinare sau în ceea ce privește folosirea spațiilor universitare și de cazare.

b) *Se pot pune la dispoziția viitorilor studenți o adresă de e-mail și un număr de telefon* pe care aceștia să le poată folosi pentru a afla răspunsuri la întrebările suplimentare pe care ei le pot avea. Este important ca instituția de învățământ să aibă un cadru didactic pregătit să răspundă la întrebările posibililor studenți sau și să-i îndrume în ceea ce privește procesul de admitere, respectiv, de școlarizare.

c) *Se poate organiza așa-numita „zi a porților deschise pentru persoanele cu dizabilități și CES”.* În ziua respectivă, cei interesați pot să viziteze instituția de învățământ, având o experiență „la prima mână” în ceea ce privește interacțiunea cu cadrele didactice, cu alți posibili viitori colegi, cu cei ce sunt deja studenți, dar și arhitectura spațiilor universitare și de cazare pe care aceștia le vor folosi. Este indicat ca, în cadrul acestor „zile deschise” să existe sesiuni speciale de întrebări și răspunsuri, pentru că este foarte posibil ca anumiți studenți să adreseze întrebări la care alte persoane nu s-au gândit. În felul acesta se pun baze solide în ce privește o decizie informată, așa încât cineva să aplice cu încredere la o anumită instituție de învățământ, dar și ca studentul să parcurgă cu succes toate etapele pregătirii academice, până la absolvire.

Consilierea pastorală (vocațională)

Ținând seama de aspectul vocațional al Institutului Teologic Baptist din București, și a altor școli cu profil similar, considerăm că studenții cu

dizabilități și/sau CES au nevoie și de consiliere vocațională. Dincolo de consilierea psihopedagogică – la care vom face referire în următoarea secțiune a lucrării – este necesară și consilierea pastorală bazată pe considerente de ordin spiritual și pe aspecte privitoare la finalitățile urmărite prin studiile universitare.

Specific, studenții la teologie pastorală trebuie să fie încurajați să persevereze în ciuda dificultăților, ancorându-se în chemarea divină la slujire. De asemenea, ei au nevoie să fie consiliați în ce privește modul în care vor pune în practică abilitățile dobândite în timpul studiului. Absolvenții Institutului pot să slujească în multiple moduri (predicare, vizite pastorale, predarea religiei în școli, scrierea articolelor și a cărților, traduceri etc.), astfel că, și studenții cu dizabilități se pot realiza din punct de vedere profesional, pe anumite nișe.

De exemplu, un absolvent cu deficiențe de vorbire nu va putea fi un predicator, dar poate deveni un excepțional teolog / autor.¹⁷ Aceeași paradigmă poate fi folosită și în alte instituții cu profil vocațional, adică să se identifice moduri particulare în care studenții cu dizabilități pot să profeseze după absolvire.

Consiliere educațională și psihopedagogică

Referitor la consilierea psihopedagogică reținem că aceasta implică „un demers calificat, organizat pe principii științifice, ce permite acordarea unei asistențe de specialitate acelor persoane implicate în procesul educațional (elevi, studenți, cadre didactice, părinți, diriginți, directori de instituții educaționale etc.) care întâmpină anumite dificultăți”.¹⁸ Prin urmare, acest tip de consiliere nu se face mod aleatoriu de către nespecialiști.

Sigur, anumite sfaturi referitoare la organizarea timpului, a pregătirii pentru examene și alte aspecte pot fi oferite prin centrele de consiliere și orientare în carieră din universități¹⁹. Totuși, în alte privințe este recoman-

17 Este de notorietate cazul lui Nick Vujicic, un vorbitor internațional de succes, născut fără mâini și fără picioare; cf. <https://nickvujicic.com/>, accesat pe 02.06.2023.

18 https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/nonformal/ORDIN_comun_MECTS_MMFPS_2012_Anexa2.pdf, p. 1. accesat pe 21.04.2023.

19 *Ibidem*, p. 2.

dată colaborarea cadrelor didactice ale Institutului cu un personal calificat, în măsură să ofere îndrumări de natură psihopedagogică. În concluzie, este necesar un parteneriat simbiotic între Institutul Teologic Baptist din București și profesioniști în consilierea psihopedagogică. Doar printr-un astfel de parteneriat pot fi atinse obiectivele consilierii educaționale precum promovarea stării de bine și a sănătății, dezvoltarea personală și prevenția comportamentelor de risc.²⁰

Concluzii

Școlile vocaționale – Institutul Teologic Baptist din București – pot asigura o educație incluzivă pentru persoanele cu dizabilități și CES. Aceste instituții doresc să aibă o abordare incluzivă fiindcă demnitatea umană și egalitatea persoanelor sunt valori bine înrădăcinate în etosul lor.

Institutul Teologic Baptist din București, chiar dacă este o școală vocațională, oferă pregătire teologică și personalelor cu dizabilități, întrucât acestea au multiple posibilități de realizare profesională și inserție pe piața muncii. În sensul acesta, recomandările oferite în această lucrare, în ce privește accesibilizarea spațiilor, a conținutului informațional – prin digitalizare – , consilierea vocațională și psihopedagogică fac posibil un traseu predictibil și realist al personalelor cu dizabilități, de la statutul de posibil student, la cel de absolvent al Institutului Teologic Baptist din București.

Dacă reușim să limităm riscurile asociate cu educația digitală și dezvoltarea Inteligenței Artificiale, vom fi în postura de a le oferi persoanelor cu dizabilități șansa de să devină studenți într-o universitate cu profil vocațional. Chiar dacă anumite specializări din școlile respective vor rămâne restrictive, prin natura lor, o serie întreagă de obstacole pot fi transformate în oportunități pentru studenții cu dizabilități. Cu alte cuvinte, sperăm ca lumea viitorului să fie una mai bună pentru toți.

---

20 Adriana Băban (coord.), *Consiliere educațională-Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura Asociația de Științe Cognitive din România ASCR, Cluj-Napoca, 2009. pp. 17-18.

Bibliografie:

Cărți și articole:

- BĂBAN, Adriana (coord.), *Consiliere educațională-Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura Asociația de Științe Cognitive din România ASCR, Cluj-Napoca, 2009.
- BULMAGA, Olga și BAGRIN, Carolina, *Ghid privind accesibilizarea informației*, în https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/Ghidul-pentru-autoritati_1.pdf, p. 13, accesat pe 21.04.2023.
- DANCĂ, Wilhelm, *Fascinația binelui. Creștinism și postmodernitate*, Editura Sapientia, Iași, 2007.
- *Mărturisirea de credință a cultului creștin baptist*, Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România, 2009.
- PLATON, *Republica*, traducere de Dumitru Vanghelis, Editura Antet Revolution, București, 2010.
- RANALDI, Fran și NISBET, Paul, *Accessible Textual Resources*, CALL Scotland, The University of Edinburgh, UK, 2010.
- WELLER, Martin, „The Rise and Development of Digital Education” In: *Handbook of Open, Distance and Digital Education*, Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0351-9_5-1, 2022.

Resurse Web:

- Dos and don'ts on designing for accessibility – Accessibility in government (blog.gov.uk), accesat pe 02.06.2023.
- <http://uniuneabaptista.ro/despre-noi/resurse-utile/statutul/>, accesat pe 06.02.2023.
- <http://www.itbmoodle.ro/>, accesat pe 02.06.2023.
- <https://algorithmwatch.org/en/>, accesat pe 31.05.2023.
- <https://itb.ro/viziune/>, accesat pe 20.04.2023.
- <https://nickvujicic.com/>, accesat pe 02.06.2023.
- <https://turvirtual.ubbcluj.ro/cladirea-centrala/index.htm?media-index=25&skip-loading>, accesat pe 02.06.2023.
- https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/nonformal/ORDIN_comun_MECTS_MMFPS_2012_Anexa2.pdf, p 1. accesat pe 21.04.2023.

- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8455229/>, accesat pe 31.05.2023.
- Ministerul Educației și Cercetării, Strategia privind digitalizarea educației din România, în SMART.Edu – document consultare.pdf, accesat pe 31.05.2023.
- Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012 – Revizuire NP 051/2000, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, Anul 181, nr. 121 bis, 5 martie 2013.
- Planul Educației Digitale 2021-2027, în <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>, accesat pe 02.06.2023.